

Fornybar transport med hydrogen fra avfall

Janne Buhaug

Dr.ing kjemi

Prosjektleder HyNor Drammen

Transportkonferansen i Drammen

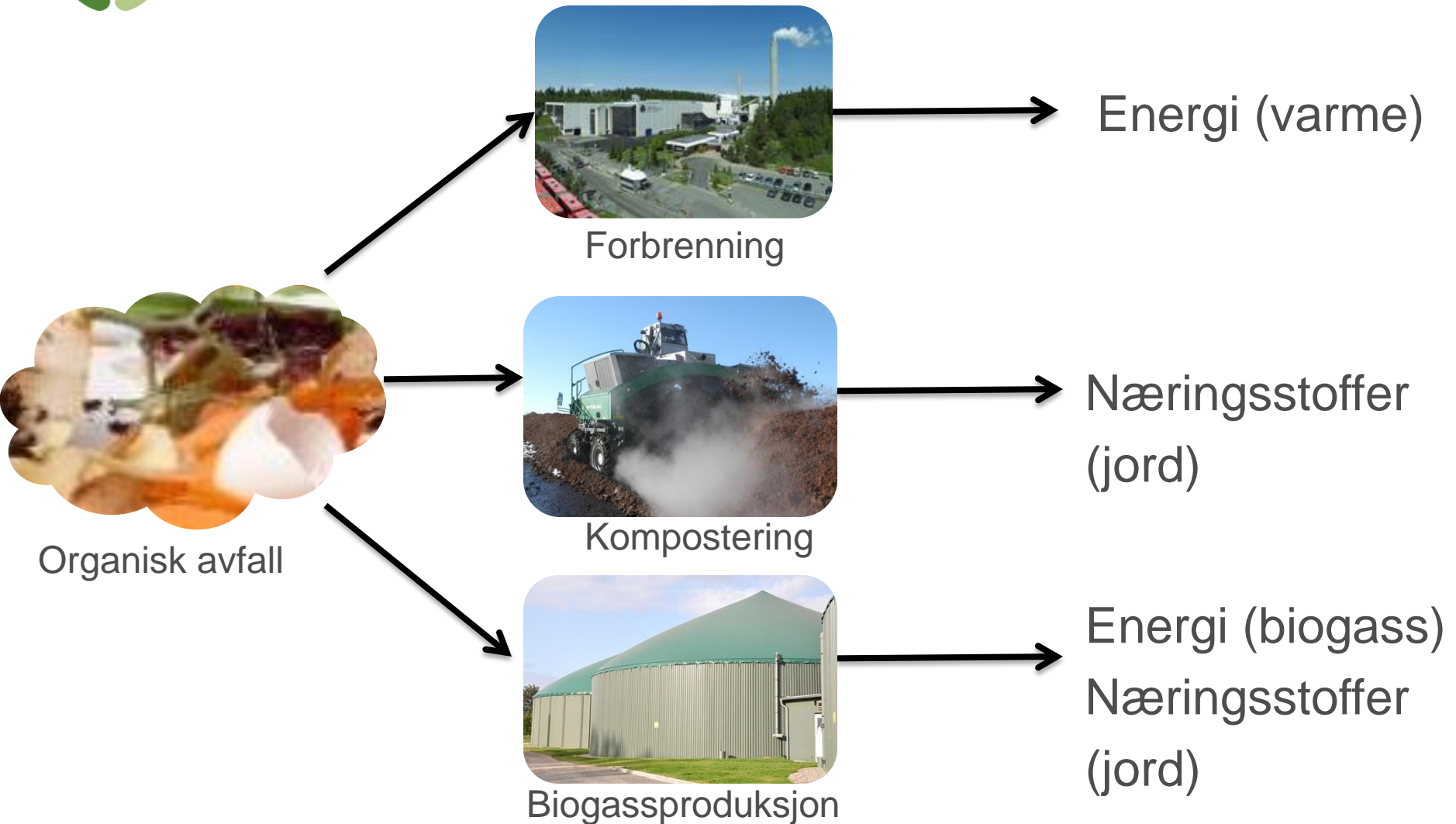
30. September 2010

Buskerud
fylkeskommune

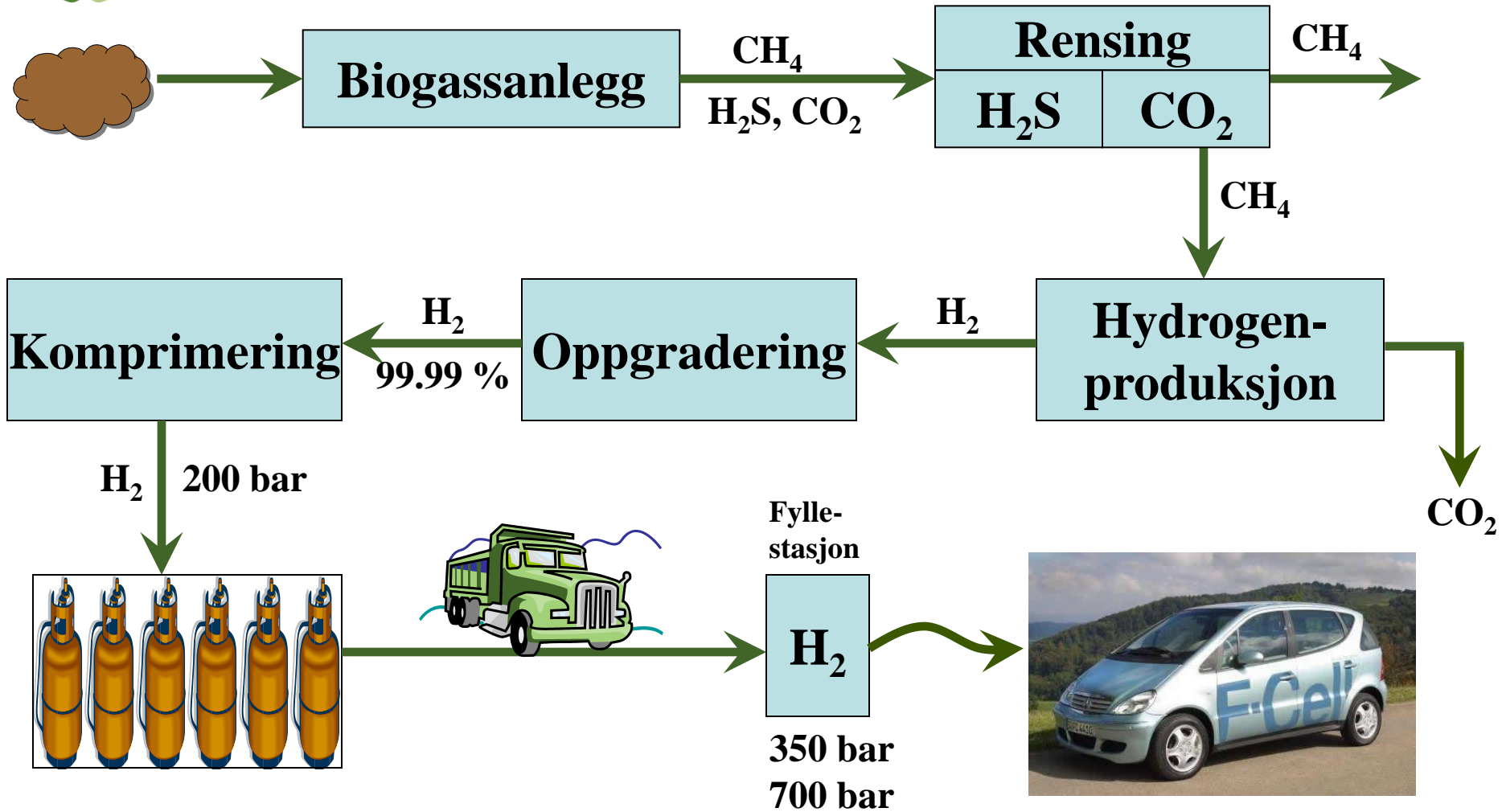

Optimal biologisk avfallsbehandling?

Hvorfor hydrogen fra biogassen?

Prosessområde	Energieffektivitet		
	Biogass	Hydrogen	Diesel
Reformering	-	78 %	-
Fischer-Tropsch (BTL)	-	-	58 %
Videre rensing av drivstoff	-	97 %	-
Komprimering	90 %	90 %	-
Brenselcelle	-	50 %	-
Forbrenningsmotor	22 %	-	22 %
Elmotor	-	97 %	-
Totalt	20 %	33 %	13 %

En framtidrettet bærekraftig hydrogenproduksjon bør anvende fornybare energikilder

Elektrolyse av vann basert på en fornybar energikilde er en løsning, men teknologien er fortsatt dyr

Reformering av naturgass er en teknikk som har vært tilgjengelig i flere år, men prosessen må ha CO₂-rensing

Lindums hydrogenprosjekt er en kombinasjon:

En modifisert og forbedret teknologi for produksjon av hydrogen fra naturgass

En fornybar energikilde: Biologisk avfall!

Hydrogentransport i Norge

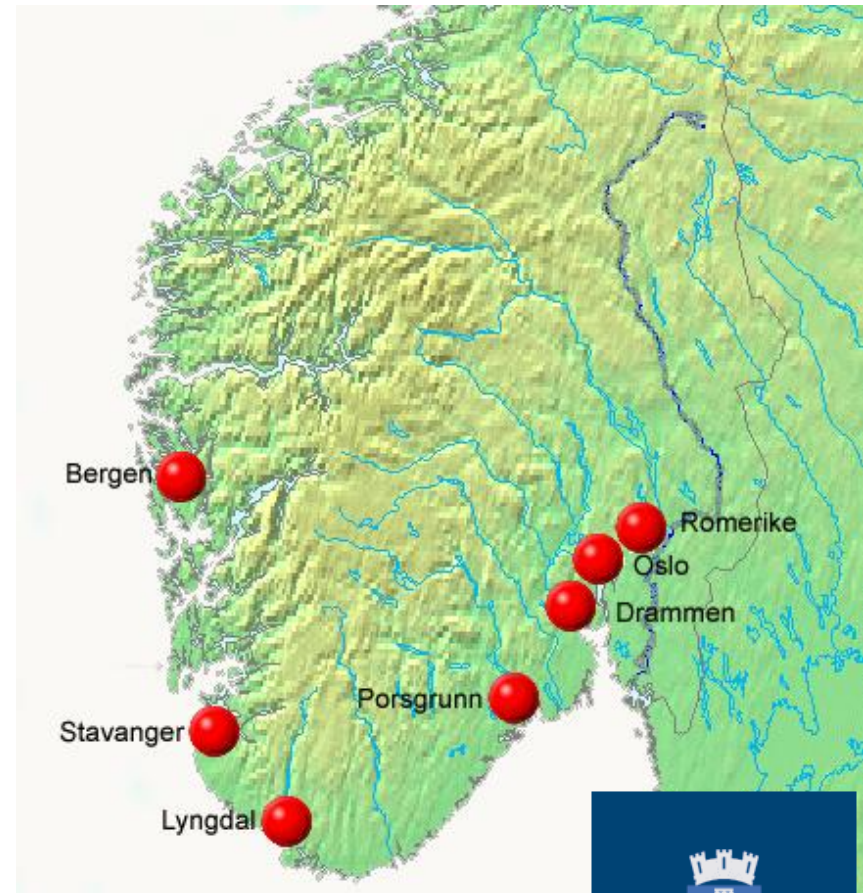
HyNor – Hydrogen Norge

2007-2009: Hydrogenvei mellom Stavanger og Oslo

2009-2012: Utvikler Oslo-cluster

2012-2015: Mot kommersialisering

Drammen: Fyllestasjon med hydrogen basert på biogass
3 førstegenerasjonsbiler
3 andregenerasjonsbiler

Første generasjons hydrogenbiler

Ombygde forbrenningsmotorer

- Ombygd enkeltvis
- Høy kostnad
- Lite energieffektivt
- Lav rekkevidde

MEN
fikk oss i gang!

Brenselcelle og elmotor

- Serieprodusert
- Lavere kostnad
- Høy energieffektivitet
- God rekkevidde
(250-400 km)

Til salgs!

Andre generasjons hydrogenbiler

– for miljøets skyld • for the environment

Bilprodusentene er på banen!

Honda Clarity FCV

Daimler, Hyundai, Toyota, GM/Opel,
Kia, Ford, Honda, Nissan/Renault

09.09.09: Letter of Understanding

Innen 2015 vil bilprodusentene vil starte masseproduksjon av brenselcellekjøretøy.

Forskningscenterne deres bidrar nå til en enorm utvikling for

- Størrelse
- Vekt
- Pris
- Ytelse

Myndighetene må konsentrere seg om infrastruktur!

Synergi med elbiler

Fortid:

“Krig” mellom elbilentusiaster og hydrogenentusiaster
Stor fokus på den ”ene, rette” løsningen
Menighetstankegang

Framtid:

Samarbeid, utfylle hverandre teknologisk
Rom for flere løsninger i sameksistens

Verden er kompleks
– det er også løsningene!

Fremtiden i transportsektoren

Minst tre fornybare løsninger:

Biogass – for tung og lang transport

Hydrogen – for personbiler som skal langt pr. dag, ”familiebiler”

Elbiler – for personbiler i hyppig, regelmessig bruk og bykjøring, ”konebil”

**La Buskerud bli et
foregangsfylke for smarte
kombinasjoner av løsninger!**